

Tribuna

David Bueno i Torrens. Professor i investigador de genètica de la UB i divulgador de la ciència

Cientisme i humanisme

Aquestes darreres setmanes he llegit diversos articles i he sentit unes quantes persones que parlaven de cientisme. El 26 d'abril, per exemple, Jordi Cabré en va publicar un d'incisiu i sentit on hi feia referència. També hi ha qui ha qualificat la supressió del màster en homeopatia de "cientisme dogmàtic". I per esmentar un altre exemple, al final d'una taula rodona sobre educació en què vaig participar, una persona va comentar que afegir els coneixements en neurociència a les propostes pedagògiques pot fomentar el cientisme.

EL CIENTISME ÉS UN CORRENT FILOSÒFIC derivat del positivisme que proposa que la ciència pot arribar a resoldre totes les qüestions que la intel·ligència humana es pugui plantejar. No és sinònim de ciència ni antònim d'humanisme, de la mateixa manera que la ciència no es contraposa a les humanitats. De fet el cientisme, com a corrent filosòfic, és humanista. L'humanisme és la tendència a considerar l'ésser humà com el valor suprem, i les humanitats són el conjunt d'estudis relacionats amb les lletres i les activitats que fan refe-

rència als valors humans. L'objectiu de la ciència és complementari, la coneixença de la realitat mitjançant el mètode científic, la qual cosa la distingeix de la filosofia, que també estudia la realitat però ho fa amb altres mètodes i, a diferència de la ciència, la seva aspiració última és orientar la vida humana.

PER QUÈ EXPLICO TOT AIXÒ? Perquè de vegades em fa la sensació que tendim a contraposar humanisme a cientisme, i humanitats a ciència. Com si la ciència no fos, no pogués ser o no hagués de ser humanística, perquè també gira al voltant de l'ésser humà, i les humanitats no fossin també

imprescindibles per a la ciència, atès que és feta per i per a les persones. O com si l'humanisme no pogués recolzar també en el cientisme, com a corrent filosòfic –i per tant humanista– que és.

ON VULL ANAR A PARAR? Penso que l'arrel d'aquests malentesos és la temença que ens genera allò que no ens és prou conegut, la por del desconeixement i de sortir de la zona de confort, la qual cosa em suggereix que ens caldria una formació humanística i científica més global i integradora, més viscuda. Tanmateix, més enllà d'això, malgrat que la dissociació entre humanitats i ciències pugui resultar útil per motius organitzatius, viscuda d'aquesta manera tan escindida ens empobreix com a persones. I la sobrevaloració d'una respecte a l'altra, sigui quina sigui, contribueix a aquest empobriment. Les persones, com a ens biològics, som ciència; i com a ens pensants, som humanitats. El secret de la nostra espècie és aquest aliatge. No podem aspirar a una formació integral i a un desenvolupament humanament enriquidor i sostenible si només tenim una visió parcial de nosaltres mateixos.

“Les persones, com a ens biològics, som ciència; i com a ens pensants, som humanitats”